

12. Степанов А. В., Мальгин В.И. Объёмно-пространственная композиция. (под ред. Степанова А. Ф.) Стройиздат, Москва, 1993.

УДК 712

ЛАНДШАФТТЫ СӘУЛЕТ ЖІКТЕМЕСІ

Жеткерген Аружан Аскарқызы

Bisenova_1983@mail.ru

Студент 4-го курса ОП 5В042000 – «Архитектура», кафедры "Архитектура",
ЕНУ им. Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан
Научный руководитель – старший преподаватель Бисенова Ж. С.

Ландшафтық сәулет - бұл ашық кеңістіктердің архитектурасы, оларды ұйымдастыруда табиғи элементтерге және сыртқы абаттандыру элементтеріне жетекші рөл атқарады. Ландшафтық сәулеттің ерекше материалдары-рельеф, жасыл желектер, су, шағын сәулет нысандары.

Ландшафтық сәулет сондай - ақ қоғамның өмір сүру ортасын кеңістіктік ұйымдастыру жөніндегі қызметті білдіретін қазіргі заманғы архитектураның ең кең түсінігінде белсенді дамып келе жатқан саласы ретінде анықталуы мүмкін. Бұл табиғи және жасанды элементтер арқылы ортаны немесе кеңістікті ұйымдастыруға арналған Өнердің кеңістіктік түрлеріне жататын шығармашылық түрлерінің бірі.

Тарихи тәжірибеге негізделген қазіргі заманғы ландшафтық сәулет соңғы жүз жылда алға қадам басты. Ландшафтық сәулет ғылым ретінде ресми түрде 1899 жылы Гарвард университетінде декларация түрінде пайда болды. Содан бері табиғи кеңістіктер мен қалалық ортаның өзара байланысы ғылыми негізде анықталады.

Қазіргі түсінікте сәулет адам-ғасырдың тіршілік әрекеті үшін кеңістіктік ортаны ұйымдастыру бойынша қызмет болып табылады. Сәулетші қалыптастыратын орта сапалы әртүрлі болуы мүмкін. Ең алдымен - ғимараттар мен имараттар ұсынылған орта. Олар, шын мәнінде, сәулетке тиесілі. Сәулет құралдарымен қалыптасатын ортаның басқа бір түрі қоршау конструкцияларының ішінде тұйықталмаған жабық кеңістіктері ортасы болып табылады. Оларға көшелер, алаңдар, орамшілік кеңістіктер, бақтар, саябақтар, скверлер, бульварлар, жағалаулар, жаяу жүргіншілер аймақтары, қала сыртындағы көпшілік демалыс аймақтары және т.б. жатады

Ландшафтық сәулеттің дамуы барысында дербес бағыттардың бөлінуіне әкелді:

- ландшафтық жобалау;
- ландшафтық дизайн.

Ландшафтық жобалау объектілеріне:

- елді мекендердің ландшафтық объектілері- Сулы-Жасыл жүйелер, ашық қалалық кеңістіктер, тұрғын үй құрылысы ортасы, өнеркәсіптік кешендер ортасы, қорғаныш жасыл аймақтар;

- рекреациялық объектілер-бақтар мен саябақтар, орман парктері, демалыс пен туризм нысандарының жүйесі, қысқа мерзімді демалыс аймақтары, ұзақ демалыс аймақтары, санаториялық - курорттық аймақтар, парквеялар, туристік трассалар;

- ерекше қорғалатын ландшафт аумақтары-қорықтар мен қорықтар, ұлттық парктер, мәдени - тарихи аймақтар, табиғат ескерткіштерінің қорғау аймақтары;

- әртүрлі шаруашылық мақсаттағы объектілер - су қорғау аймақтары, коммуникациялардың ландшафтық дәліздері, мелиорация аймақтары және пайдалы қазбалар бұқа-лары, ауыл шаруашылық аумақтары.

Басқа жіктеу ландшафтық объектілерді екі ірі топқа бөледі-бұл ландшафтық жобалаудың негізгі және арнайы объектілері. Ландшафтық жобалаудың негізгі объектілеріне:

- қалалық көпфункционалды (мәдениет пен демалыс) және мамандандырылған бақтар мен парктер (балалар, аттракциялық, спорттық, мемо - логиялық, көрмелік, зоологиялық,

ботаникалық және т. б.));

- қала сыртындағы көпшілік демалыс аймақтары.

Ландшафтық жобалаудың арнайы объектілеріне:

- қоғамдық ғимараттар жанындағы бақтар;

- тұрғын үй құрылысындағы бақтар;

- жасанды негіздегі бақтар;

- скверлер, бульварлар, жаяу жүргіншілер кеңістігі;

- питомниктер, зираттар, қорғау-мелиоративтік екпелер.

Қазіргі заманғы ландшафтық өнердің ерекшелігі:

- саябақ кеңістігінің қалалық құрылыспен байланысы;

- саябақ құрылыстарының номенклатурасын кеңейту;

- әртүрлі типтегі парктерді - көп функциялы, спе-тирленген, кең қала сыртындағы және шағын парктерді дамыту;

- техникалық мүмкіндіктермен байланысты жаңа бақтардың пайда болуы;

- шатырлардағы бақтар, жабық бақтар;

- саябақ салу жерді қалпына келтіру тәсілі ретінде;

Ауқымды. Жер жұмыстары, геопластика және ленд - артты қолдану

Ландшафтық дизайн - бұл ландшафтық сәулет құралдары мен қабылдаудың пәндік-кеңістіктік ортасын қалыптастыруға, мәдени ландшафтты бөлшектерін көркем құрастыру.

Барлық арсеналға ие өткеннің бай тәжірибесіне негізделі отырып, ландшафтық сәулеттегі заманауи үрдістер алдыңғы ұрпақпен жасалған композициялық және техникалық тәсілдер, қазіргі заманғы сәулетшілер сенімді алға жылжуда. Қазіргі заманғы ландшафтық сәулеттің практикалық тәжірибесі мен даму үрдістерін бірнеше бағытта анықтауға болады:

- демалыс және серуендеуге арналған табиғи орта, ол айтарлықтай дәрежеде жасанды түрде қалыптасатын және өз бастауларын ежелгі БАҚ - паркінде алатын, - бұл көпфункционалды саябақтар, саябақтар, спорттық және олимпиадалық саябақтар - кешендер, Хайуанаттар бақтары мен ботаникалық бақтар, мемориалдық саябақтар, мұражай-бақтар, ойын-сауық үшін балалар мен ат - тракциялық саябақтар, жеке бақтар, барлық мүмкін болатын өзен-реациялық объектілер;

- арнайы мақсаттағы көгалдандырылған аумақтар-бұл қаланы көгалдандыру тақырыбы, яғни алаңдар, скверлер, желекжолдар, жағалаулар, жаяу жүргіншілер аймақтары, қоғамдық ғимараттар мен тұрғын үй құрылыстары жанындағы бақтар, сондай - ақ барлық мүмкін болатын қала құрылысы ландшафты кешендері, питомниктер, зираттар, қорғау-мелиоративтік екпелер, жазықтық құрылыстар;

- платформаға, әр түрлі құрылыстардың шатырларына немесе интерьерлерге орналастырылатын жасанды негіздегі бақтар;

- бұзылған және өңделген ландшафттарды қалпына келтіру немесе қалпына келтіру;

- бақ-саябақ өнері ескерткіштерін қалпына келтіру, қайта жаңарту және консервациялау;

- табиғатта және қалалық ортада коммуникация құру-бұл жолдар, көпірлер, виадуктер, көлікке қызмет көрсету станциялары, сондай - ақ арналар, өнім құбырлары және электр беру желілері.

Сурет 1. Астана қаласындағы ұлттық саябақ

Сурет 2. Астана қаласындағы ұлттық саябақ

Бұл мақалада қарастырылған ландшафттық сәулет мәселелері архитектор шығармашылығының осы аспектісінің сарқылмас мүмкіндіктері туралы айтады және экологиялық ортаға көзқарас жасауға, табиғи элементтердің эстетикалық және функциялық мүмкіндіктері туралы дұрыс түсінік жасауға көмектеседі. Ландшафт сәулеті саласындағы жинақталған отандық және шетелдік заманауи тәжірибені талдау ақпараттық мәліметтерді ғана емес, аналитикалық ойлау үшін бай бағыт береді, ландшафттық сәулет саласындағы зерттеу жұмыстарының кеңістік ашылады. Құрал ландшафттық жобалау тәсілдері ашық кеңістіктерден бұрын жабық көлемдердің құрылымына және сәулеттің формалық құраушы элементтерімен қолданбалы құрылымға енгенін көрсетеді. Сәулет-қала құрылысы бейіндегі жетекші жобалау ұйымдары бұл тәсілдерді өздерінің күнделікті тәжірибесінде жиі пайдаланады.

Оқу құралының негізіне табиғи компоненттерді кешенді пайдалану әдісі және ландшафттық жобалаудың сәулет және қала құрылысы көп аспектілі байланысы алынған. Ландшафттық жобалау қазіргі заманғы сәулетшінің шығармашылық деңгейінің, оның талғамы мен қазіргі заманғы сәулеттің өзекті міндеттерін түсінудің критерийлерінің бірі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. <https://youtu.be/KUaamgsS804>
2. <https://www.pinterest>
3. <https://old.elorda.info/ru/news/view/banany-kokosy-i-apelsinovyy-ray-kak-vyglyadyat-orangherei-botanicheskogo-sada-astany>

УДК 725

КОНЦЕПЦИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОГО ЖИЛОГО КОМПЛЕКСА В Г. БИШКЕК

Закиров Фарух Ялкунович

zakirovv001@gmail.com

Студент 4-го курса ОП 5В042000 – «Архитектура», кафедры "Архитектура",

ЕНУ им. Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан

Научный руководитель – старший преподаватель Тойшиева А.А.

В современном мире, в век высоких технологий, ускоренного темпа развития жизни общества человек стал все больше отдаляться от природы, от социального взаимодействия, общения. Только грамотно созданная, продуманная комфортная среда, естественная природа могут создать экологические условия для жизнедеятельности человека. Вопрос энергоэффективности и экологичности в архитектуре сейчас стоит как никогда остро. Сложившаяся неблагоприятная экологическая, энергетическая и экономическая обстановка в мире требует новые методы проектирования и строительства городов в целом и сооружений в частности.. На основе